

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у вјату, на по године
10 фран. у вјату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштом
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Перу Рамадановићу, к. п. аген-
ту у Котор. Доноси се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет рије-
ца по 2 новца за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новца.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

и

НИКОЛА I.

по Милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

У извршењу чл. 15. основног
државног закона о Књажевској Влади
од 6. Децембра 1902.;На предлог Нашега Министра
Унутрашњих Дјела;Саслушавши Наш Државни
Савјет;Ријешисмо се наредити и наре-
ђујемо овај

ЗАКОН

о
устројству Министарства
Унутрашњих Дјела и адми-
стративној подјели Државе.

Чл. 1.

У дјелокруг управног одјељења
Министарства Унутрашњих Дјела,
сем предмета побројаних у чл. 9.
закона о Књажевској Влади од 6.
Децембра 1901., спадају још ови
послови:а) скупљање предрачуна поје-
диних одјељења и састављање пред-
лога за укупни буџет Министарства
Унутрашњих Дјела, иб) прогледање, одобрење и ис-
плаћивање рачуна свјех одјељења
Министарства, сем исплаћивање ра-
чуна одјељења за пошту и телеграф.

Чл. 2.

Сем послова побројаних у чл.
13. горепоменутог закона о Књажев-
ској Влади, одјељењу привредноме
спада још старање и брига о поди-
зању и унапређењу трговине у др-
жави као и надзор над трговинским
удружењима.

Чл. 3.

Шеф управног одјељења Мини-
старства Унутрашњих Дјела носиће
титулу Начелника Министарства У-
нутрашњих Дјела. Он у свима по-
словима Министарства помаже Мини-
стра и заступа га кад овај одсутује,
или на дужност долазити не може,
према чл. 7. закона о Књажевској
Влади од 6. Децембра 1902.

Чл. 4.

Министар може, на предлог до-
личног шефа одјељења а према по-
треби, раздвојити поједина одјељења
у одсјеке и предати управу једног
или више одсјека секретарима или
секретару односног одјељења.

Чл. 5.

Поједина одјељења Министар-
ства Унутрашњих Дјела имаће сем
Начелника (Шефа) поменутог у чл.
14. закона о Књажевској Влади још
сљедеће особе:

а.) Управно одјељење:

два секретара, једног рачуновођу,
једног писара и потребан број ни-
жег особља;б.) Одјељење за грађевину и саобраћај:
једног секретара, два писара и по-
требан број нижег особља;в.) Одјељење за пошту и телеграф:
једног секретара, једног благаяника,
два контролора, једног рачуновођу,
једног писара и потребан број ни-
жег особља;

г.) Одјељење санитетско:

једног секретара, једног писара и
потребан број нижег особља;

д.) Одјељење привредно:

два секретара, једног писара и по-
требан број нижег особља.Овај број чиновничког особља
у поједином одјељењу може Мини-
стар снизити или повисити према
потреби односног одјељења.

Чл. 6.

Шефу једног одјељења може се
привремено предати управа двају
одјељења.

Чл. 7.

Министарство имаће свој уну-
трашњи правилник, којег ће Мини-
стар прописати, имајући у обзир
потребе и дјелокруг Министарских
одјељења.

Чл. 8.

Књажевина се административно
дијели у Области, ове у Капетаније,
а Капетаније у Општине.

Чл. 9.

Држава је раздијељена у сље-
дећих пет Области:1.) Катунско-Ријечка Област са
досадашњим Катунским и Ријечким
окожним Капетанијама.

Главном обласно мјесто:

Цетиње.

2.) Зетско-брдска Област са до-
садашњим Зетским и Брдским око-
жним Капетанијама.

Главном обласно мјесто:

Подгорица.

3.) Никшићска област са доса-
дашњим Никшићском окожном Ка-
петанијом.

Главном обласно мјесто:

Никшић.

4.) Морачко-Васојевићска Област
са досадашњим Колапинским и Ан-
дријевичким окожним Капетанијама.

Главном обласно мјесто:

Колашин.

5.) Приморско-Црмичка Област
са досадашњим барским, улцињским
и вириским окожним Капетанијама.

Главном обласно мјесто:

Вар.

Чл. 10.

На челу сваке Области стоји
обласни Управитељ, чији дјелокруг
опређијељен је засебном наредбом
Државног Савјета.

Чл. 11.

Обласним Управитељима потчи-
њен је:Шеф обласне полиције а обласни
инжинијер, лекар и економ стоје му
на расположење према одредби Др-
жавног Савјета о дјелокругу Упра-
витеља Области.

Чл. 12.

Преустројство као и дјелокруг
Капетанија и сеоских општина биће
опређијељено засебним законом.

Чл. 13.

Овај Закон стаје на снагу 23.
Априла ове године.Напему Министру Унутрашњих
Дјела наређујемо, да се о његовом
извршењу стара.

Цетиње, 8. Априла 1903 год.

Никола с.р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 11 априла.

Петроградско „Н. Време“ до-
носи на првом мјесту чланак под
насловом „Русија и Аустроугарска“,
који ће због његове велике актуалне
важности учинити велики утисак у
политичком свијету, особито на Бал-
кану. Тај чланак од ријечи до ријечи
гласи: „Жалосни догађаји у Старој
Србији изазвали су са стране руске
штампе непријатне примједбе за Ау-
строугарску поводом дјеловања ау-
стријских агената међу Арнаутима
и у опште поводом улоге, коју Ау-
стрија игра на Балкану. Аустро-
угарска штампа обратила је пажњу
на ове гласове а особито на писмо г.
Павла Толстога, које смо ми прије
који дан штампали. У овом писму
изражено је забринутост расположење
посљедних дана и поново рабнућено
неповјерење, које је одавна владало
у извесним круговима рускога на-
рода како према Аустрији у опште,
тако и према аустро-руском спора-
зуму особено. Признајући потпуно
могућност и опортуност правилног
развитка руско-аустријских односа,
ипак ми не находимо потребитим
скривати и расположење друге врсте,
пошто се оно објелодањује у руском
јавном мњењу. Руско аустријски од-
носи само се могу користовати иск-
реном њиховом оцјеном и измјеном
мисли. Оно што оскудијева у овим
односима, то је јасност и опредје-
љеност. Чим се више свијетлости на
њих спусти, тим ће боље бити за
обе стране, наравно само ако се
обе стране држе искреног споразума
и збиља вјерују у њихову корист и
могући анатај у будућност. На жа-
лост баш са аустроугарске стране
много се ради, да се не разјасне
него на против да се мракном при-
тисну руско-аустријски односи. Г.
Толстој оснивао је своја узнемири-
вајућа подовања на изјавама, које
су се чуле у аустријском парламенту;
ми смо такођер ту скоро изразили
жељу чути са аустроугарске стране
разјасњење поводом веома чудних,
да се најбоље изразимо, изјава г.
Села у угарском парламенту о то-
божњем одрицању Русије од својих
преимућства и задатака на Балкану.
Ипак ми нијесмо чули то разјасње-
ње ни из Беча ни из Пеште. Како
изгледа иде у рачун, и ако не главних
фактора, а и у сваком случају њеких
закулисних руководилаца аустријске по-
литике, ситуација више тражи, вараши
балканске Словени па и сами руски
народ, стварајући мало по мало ле-
генду о одрицању Русије од њених исто-
ријских задатака на Ближњем Истоку.
Погрешка ове тактике састоји се у
томе, што се уз тако добро сагласије
официјалних кругова никад не може
образовати узајамно повјерење јавног
мњења с једне и друге стране, а
само на том широком повјерењу могао
оснива се могућност истинског уна-
пређења добрих односа и њиховог правил-
ног развитка у будућности. И тако
је вријеме учинити крај сумњању и
подовријевању, које се ни на чему
не оснива. Наш споразум са Аустро-
угарском није такав да се може
бојати свијетлости. Као што је пов-
нато, не постоји писмени уговор

споразума, ком је основ измјена нота
г. 1897. У тим нотама била је обра-
ћена пажња на жељу обострану, да
се на Балкану сачува политичко
status quo, то јест, да се не допусти
својеволјна промјена стања устано-
вљеног трактатима на Балканском
полуострву, и да се ту уздржи мир
ради одржања општега мира. Отуда
истиче цјелисходност измјене мисала
у најовбиљнијим случајевима. То је сва
суштина споразума. Никаквог одри-
цања од наших права и историјских
задатака, никаквог ограничења на-
шег уплива, никакве диобе сфера
уплива на Балкану, уопште ника-
ких уступака од стране Русије у
корист Аустроугарске, или обратно,
тај споразум не обухваћа. Између
осталог ни нема ни ријечи о суд-
бини Босне и Херцеговине. У нашем
споразуму са Аустроугарском нема
ни најмањег помена о обавези зајед-
ничких корака при нормалном поли-
тичком стању. Измјена мисли може
довести нас к паралелном дјеловању,
кад устреба, као наприлику у овом
случају према македонским и арна-
утским догађајима, али наше дјело-
вање не мора бити истовјетно. Тако
је на примјер, наше владино саоп-
штење о реформама било састављено
дружним изразима него ли аустриј-
ско, и у Бечу су нашли сасвим
природно и умјесно наше позивање
на историјске задатке Русије, и обе-
ћање да нећемо остављати словен-
ске интересе без заштите. Русија није
ни г. 1897, ни касније ни најмање огра-
ничила слободу своје политике на Бал-
кану, сачувавши своје потпуно неза-
висне односе с балканским владама, и
тим више није се обавезала ни давати
рачуна о свом дјеловању ма ком било,
ни улазити у преговоре с Аустро-угар-
ском у сваком поједином случају. Наш
споразум са Аустро-угарском преки-
да се, не онда када ми или Аустри-
јанци не тражимо једни од других
савјети у једном или другом случа-
ју, него када први аустријски војник
ступи у Стару Србију, или када Ру-
сија предузме сличну мјеру, која се не
слиже са уздржањем status quo на
Балкану. И тако је споразум руско-
аустријски у највећем степену прост
и нестјењивајућ. Значили то да он
мало вриједи? Никако. Напротив он
има политички анатај, јер му је у
основу односа двију сусједних др-
жава оно, што им мора бити нај-
драже — повјерење у узајамну ми-
рољубивост. Ипак треба да се обе
државе једнако покажу на висини
положаја, а у овај час можда је нада
свим жељети, да се агенти аустриј-
ског министарства иностраних дјела
у Старој Србији и сусједним јој зем-
љама тачније слажу са официјалном
бечком политиком, и да не рабнућују
уваљуд и дозирања руско-словенског сви-
јета.“

Прошле суботе у Скадру, усред глав-
не улице, испред подна, један Арнаут ис-
падио је из револвера четири метка на два
нова судца, који су пред њим одили. Један
од њих, православни Јерменин, ојутри дан
је од добивене ране умро, а други Јевре-
јин тешко је рањен, и по љекарском ми-
шљењу тешко ће остати.

Ово грозно дјело извршено је на очи-
глед једне војничке патроле, која није
била удјелена више од сто метара, а убица
је ипак могао побјећи. Име му је Мало

Ршол, младић од 24 године, из Башчалука код Скадра. Служио је до скоро код неког Мухамеда Ђаковица, који направља ђулафе, али му је главни посао контробанд оружја и муниције, коју шиље у Ђаковицу и Пећ.

Остали судци не излазе из конака, гдје једу и спавају, и говори се да их је Хусејин-бег, бимбаша жандармерије Мири-дита, човјек од уплива из јаке куће, узео на бесу, те да ће на основу тога остати даље у Скадру.

Г. Бељајев, руски консул енергично је одма протестирао код Мектубије због овог злочинства и захтјевао, да се на сваки начин убица ухвати. Нему су се придружили и остали консули.

Истрага је одма поведена и један рођак убице затворен је. Убице је остављен рок од пет дана да се предаде, иначе да ће му се кућа нагорјети а фамилија раштерати. С тога је и отац Малов побјегао, а како њеки веле, пошао за сином, да га доведе суду, да му се кућа не гори.

Тако нам из Скадра пишу о овом смјелом протесту против уважања реформа.

ВЕЛИКЕ ДРЖАВЕ У ЦАРИГРАДУ

И ако Цариград није данас оно што је некад био, и ако је он изгубио много од свога свјетско-историјскога значаја, особито од кад је Суец прокопан, опет се јевропске државе, признајући и данас његову важност, не престају такмачити, која ће јаче свој уплив да утврди, која ли ће чвршћом ногом на Босфору да стане. Дуго би било, а није ни потреба, да излажемо овдје историјски равној тога такмачења, те ћемо изнијети само, како данас стоје ствари у томе погледу, по чланку, што га Петроградско „Новоје Време“ под насловом: „Државе на бреговима Босфора“ доноси. Тамо се, између осталог, говори:

„За четврт вијека, која је протекла од времена нашега рата с Турском односи западно-јевропских држава к Балканском кризама и к Русији нијесу се у суштини промијениле и ако привременост на Босфору у данашње вријеме не припада оним државама, којима је припадало прије 25 година. Ово се највише тиче Инглешке и Њемачке. Изгледа, као да су се ове двије државе промијениле мјестима. Док је Русија објавила Турској рат, од свију западно-јевропских држава Инглешка је имала највише уплива на Турску. Течајем тога рата Русија је могла с потпунијем правом рачунати Инглешку као турску савезницу, а што тај савез није био званично објављен, то је за Русију

било штетније. Инглешки су давали турској војсци војничке потребе, инструкторе, а понекад су и командовали њом.“

„Послије рата Инглешка се је, ослањајући се на кипарску конвенцију од 1878 године, истакла као покровитељица Отоманске империје, па је шта више купала, да узме у своје руке све гране њене државне управе.“

„Пошто су Руси заузели Ахал-Текинску оау и пошто су се јавиле компликације у Мисиру, британска влада скренула је своју пажњу с Турске на другу страну. Долазак Гледстонов на владу учинио је крај активној политици Инглешке на бреговима Босфора. Кад је Русија заузела Мерв и још неке предјеле, он да су и они државници инглешки, који су рачунали за потребито да одрже британски престиж у Турској бар на вријеме морали заборавити султанске владавине и обратити сву своју пажњу на одбрану Индије, јер им се је јасно привиђао руски напад на њу.“

„Је ли Инглешка закључила какав год споразум с Њемачком, по којему би на Нијемце пријешла инглешка права — то није познато, али се је све збило тако, као да је тај споразум заиста постојао. Све, чим се користовала Инглешка, све је пријешло к Њемачкој, која је, благодарећи својој вјештој политици и економским подухватима, за врло кратко вријеме успјела да се стално утврди на Босфору и да добије уплив јачи од онога, којим се је користовала Инглешка.“

Од те промјене Русија не само није ништа добила, него је изгубила. Многи факти, који данас нијесу никаква тајна, показују, какву је чудновату, да не речемо више, улогу играла Њемачка према Русији од назад 25 година. Руководитељ ъемачке политике, књаз Бизмарк, радио је намјерно да увуче Русију у рат с Турском, желећи да је ослаби, јер је даље напредовање Русије „гвоздени канцелар“ рачунао као опасно за ъемачку царовину, коју тек што је он ујединио. Користујући се вјештом повјерењем књ. Горчакова и потпором лондонског и берлинског кабинета, Бизмарк је достигао што је желео. Русија је била заплетена у рат и то баш онда кад је било најнегодније за њу, па кад је успјела да победи не само храброг непријатеља него и природне потешкоће, јевропски концерат лишио је плодова успјешно свршенога рата.“

„Бизмарковско традиције према Русији нијесу умрле код ъемачке

дипломатије, него су се само измијениле према потребама времена и добиле су савршеније форме. Сада су Њемци измислили ново оружје — лојалност, којим побјеђују. Њемачка дипломатија тако вјешито игра своју игру у Турској, да се човјек нема зашто у њенијем поступцима закачити, а међу тим потпуно је јасан и очигледан штетни резултат њене политике за наше интересе.“

ЛИСТОВИ О СМРГИ Г. С. ШЧЕРБИНЕ.

„С. П. Вједомости“ доноси о смрти консула Шчербине чланак, у коме се између осталог говори: „Он је умро у циљету младости, умро је као јунак, вршећи своју дужност према отаџбини; његове свијетле дговорике неће се помрачити разочарањем и хладноћом увеле старости.“

„Таква је судбина нашега врлога консула Шчербине.“

„Па хоћемо ли ми његову судбу рачунати као судбу јадну и тужну? Надамо се — не: Руски народ је поносит, он није још толико размажен, да, у случају потребе, не би био у стању поставити још стотине хиљада таквих ист јунака, који ће умирати мирно и радо, па ни то не би помрачило силну душу велике и независне земље...“

„Ако се је у потоњему тренутку смртне агоније дух овога младога мученика мучио и страдао мисљу, да је жртва коју је он принио, принесена без довољних разлога и да неће имати највишег посљедица, — нека се сада умири његова сјенка: безкориснијех жртава нема и његова смрт развезала руке наше дипломатије, које је она великодушно себи везала мирнијем везама према неплеменијем непријатељима и издајничкијем пријатељима.“

„Варвари не разумију племените мотиве: они те мотиве узимају за слабост и страљивост... Ако ми с њима желимо мира, онда је једино средство за то пријетња и то пријетња озбиљна. Свако мирно ујеравање учинило би им само да буду дрски и да желе рата с нама, обимајући себе још и могућом побједом...“

„Нама није потребито да обманујемо себе: ми знамо да нас у Јевропи презиру, мрзе нас и боје се од нас; за њих је свако средство добро, које би само могло ослабити нас: што не могу силом ту прибјегавају лукавству, а најбоље оружје у њиховијем рукама, које се мрзну од страха и заштити, јест наша сопствена добродушност, на којој они тако мајсторски одигравају читаве симфоније.“

„У јевропској породици нас никада неће рачунати за равноправнога члана: ми смо дондјаци, што смо заузели најљепше мјесто, наш простор њих смртно вријећа: но пошто наша добродушност не треба и не може да иде дотле, да од тога нашега простора коме год уступимо, онда треба да смо увијек свјесни, да се препа-нути нећемо и да ћемо издржати рат на један, на два, на три, па и на четири фронта. Будући свјесни овога, треба и редити сагласно с овим.“

„Новоје Време“ пише: „наш консул у Митровици преселио се је у вјечност, мир

нека је праху његовом, а слава његовом имену! Сад већ нема сумње, да је г. Шчербина својим јуначкијем држањем предпрдио покољ Срба у Старој Србији. Он је као вршећи своју дужност и историјске аманете своје отаџбине...“

„Турска ће мрати овога пута да покаже јасно своју добру вољу, те да одмах и на свагда учини крај арнаутскијем недјелима. Да би се очувао мир у Турској, ми смо до сад пријетили Словенима и ујеравали их, да нећемо ни једне капље наше крви пролити за њих, ако не буду слушали наше савјете; сада је проливена крв нашега консула ради турске поустљивости према Арнаутима и та је крв проливена руком турскога војника. Турска мора појмити сву важност и опасност оне одговорности, која на њу за ово пада; она мора најпослије разумјети, да је настало крајње вријеме, и да се већ сврше комедије, које се помоћу некаквијех маријетних комисија у Арбанији одигравају. Арнаути морају бити умирени онијем средствима која они највише цијене, а Русија мора добити јемство, да по сада наши представници у Старој Србији неће имати потребе да држе код себе наоружане чете и кавазе ради личне безбједности, служећи дјелу мира и реформа.“

Коресподент „Новога Времена“ П. Вожинић приликом свога поласка у Митровицу, прича између осталог о својем виђењу с рањенијем консулом Шчербином овако:

„Ми смо ушли, у соби је био полумрак од спуштенијех завјеса. Соба мала. На бијелијем зидовима висило је неколико слика. Дуж зида диван. Близу врата уса путничка постела. Ја сам се приближио и познао енергично лице Г. С. Шчербине. Боже мој, какава ли је то промјена! Увелико лице, блажеде уснице, истакнуте вилице!.. Само очи, плаве, велике, као и прије гледале су јуначки и право. Слабијем покретом рањеник ми је дао руку и дуго је држао, говорећи брзо, грознатаво, у полу гласа, најприје руски, а затим француски. Није могуће предати вјерно његов говор. Ја сам био сувише узбуђен... Најприје он је захваљујући за долазак и молио је да предам поздрав његовијем друговима у посланству, а затим је почео да прича о догађају. Он није могао још да се свикне с могућношћу свега што се догодило. „Soldat, soldat“... шаптао је с презрењем. Canaille!... то не би ни чудо било од Арнаута, разбојника, али регуларни војник?!“

Рањеник је дуго шаптао све појединости злочина, а за тим је са ужасом почео причати, како су га вукли у консулство „C' était terrible, terrible... quelles souffrances! On m'a traité par terre!... на насовима!...“ Лице му се стисло грчевито. Сузе су полетале низ изнурене јасодиче. Глухи јук истрчао се из груди... Ја сам видео бескрај људских муча. Па како да човјек њему не сачуствује, како да да га душа не заблти? Ритер руске ствари на Истоку безотвјечно је поражен пуцанијем зрном једнога бескућника, зашто он страда?.. сам далеко од својте, на рукама уердних, но опет туђијех љедара...“

„Тај исти дан ја сам отицтовао из Митровице.“

ШТА ТРАЖИ РУСИЈА ЗА ШЧЕРБИНУ.

Како софјјска „Вечерња Пошта“ дознаје из Цариграда, руска амбасада поводом убиства консула Шчербине намјерава

ЛИСТАК.

Албанија и њезино природно богатство.

Догађаји су на Балканском полуострву свратили на себе јаку пажњу јевропског свијета. Та је пажња скренута и на Арбанију. У том погледу је најважније интересовање краљевине Италије за ту покрајину турске паревине. Италија а то није јако старог датума, схвата своје односе према Албанији с гледишта чисто реалног, практичног, с гледишта економског и трговачког. С тога су и извјештаји њезиних изасланика понајсигурнији, најтачнији, у колико то, кад се ради о једној турској покрајини, могу бити.

Тако је и секретар трговачке коморе у Виенци проф. Менегели обишао јесенас на жељу своје трговачке коморе вилајете скадарски и јањински, дакле главни дио краја, који се обично зове Албанијом. Ономад је издао ошпирани извјештај о својим посматрањима, из кога доносимо ове податке:

Оно што ми зовемо Албанија, зову Арнаути Шкиперја, а Турци Арнаутдук. То је земља између Бојане и Артанског залива, којој су границе на западу море, а на истоку планине, које везују Шар са Пиндом. Та географска Албанија обухвата 44.000 км. или према турској административној појдели осим вилајета јањинског и скадарског још и дијелове вилајета битолског и косовског. Између вилајета који

се пружају у меридионалном (сјевер—југ) правцу, а које састављају кречњаци и шкриљци кредине и воџенске формације, а који су голи, раскидани, налазе се између њих плодне долине, на неким мјестима приширене и са језерима. Приморје је сјеверне Албаније равница, од које нећи дио чине лагуне, у чијој околини царују грознице. Даље на југ нема тога нездравог појаса између мора и планина. Иначе је клима, ван тога мочварног појаса, врло повољна за људе. Становници су највећим дијелом Арнаути, помијешани на сјеверозападу са Србима, на југу, у колико су православне вјере, дијелом су погрчени, а на неким мјестима, нарочито у Пинду, проширани кипарским колонјама. Рачуна се да има милијун и по Арнаута, а девет сто хиљада душа друге народности на томе територију. Арнаута има још осим тога једно двјеста хиљада у Грчкој (нарочито у Атици), сто хиљада у јужној Италији, а као куриозум могу се навести мале изолане њихове насебине у нашим крајевима у Хртковцима и Никинцима код Митровице и у Арбанасима код Задра.

У пољопривредном погледу има Албанија нарочито кукуруза и жита свуда, а у приморју маслине. Шуме су врло ријетке већ одавно. Још су у средњем вијеку опустошене, а дрво је употребљено за грађу бродова, али понегдје у унутрашњости нађе се још по која шума. Од рударских производа има паклине, сумпора и гипса, код Авлона, гдје се и морска со вади.

Од обдјелане површине по подацима, које је Менегели скупиа, износи у Албанији 20.000 хектара кукурузом засађене,

исто толико шпеницом посијане; 7000 хкт. ражју, 6000 хкт. јечмом, а 7000 хкт. зобљу посијане, дакле једва једна десетина најбољег тла, годна за обрађивање. Прочејно иде у Црну Гору, Аустрију, Италију и Турску годишње око 30.000 метарских центи жита из Албаније. Стока у Арнаутлику гине од разних заразних болести, као и због тога, што нема доста хране, а такође и од неке особите сточне болести, која се добија од влажне паше. Релативно се најбоље држе козе и овце.

И оно шума, што их има, узропашују се најнерационалнијим газдовањем. Има још лијеших комплекса букова, брестова и растове шума, особито између Сјемени и Војуме, али због отетчане комуникације не може трговина с дрветом да се развије ни толико, колико трговина с другим родом.

Индустрија, наравно, једва је спомената вриједна. Има малих парних млинова у Авлони, Превези и Скадру. Врло примитивна кућна продукција сира у Епиру, двије јадне фабрике простог сапуна, једна у Јањини, друга у Скадру, индустрија чоје у Берату, Тирани и Елбасани, а више тешко да ће што и бити.

Трговине има само по варошима, прије свега у Скадру, вароша од близу 40.000 становника, у Тирани са 12.000 и Јањини са 22.000 становника; и Берат (15.000 станов.), Драч (3.000 стан.), Авлона (5.000 стан.), Превеза (8.000 стан.) и Аргирокастро (12.000 стан.) учествују у трговачком саобраћају. Најважнији су објекти за арнаутску трговину мануфактурна кава, шећер и петролеум. Најзначај, готово ис-

кључава је трговачка веза она с Аустријом и што се извоза и увоза тиче. Код увоза послје Аустрије долази Турска са 30%, а онда тек Италија са 12—13% најзад остала Јевропа са малим процентима. Напротив у извозној трговини долази Италија на друго, а Турска је потиенута и треће мјесто. Извозе се све врсте жита, кожа, вуна, дрво, уље, руј, шипарке, восак, дукан, корњаче, кости и рогови, лимунови, који и остала стока.

Низ артикала означаје Менегели као аустријски трговачки монопол, тако: шећер, спиртус, коњак, ланено платно, рубље, папир и друге канцеларијске артикле, цуцета, појасеве, фасове, дрво за градњу, лончарску робу, олово, коситар. Неки су други до душе талијански, али иду преко Трета: и пр папир за паковање и за цигарете, прсто прсуће, жагаце. У памучној тканини, свили, свиленој роби, кожи, нарочито у кази, талијанска је конкуренција у најновије доба срећно потиснула одомаћену аустријску трговину. Обратно, Италија д бива јакот такмаца у Аустрији код трговине с брашном, вином, петролеумом, флазелом, ципелама. Нарично каже Менегели, да би Италија могла правити промета с камбриком, дрилом, рупцима (марамама), кемикалијама и медицинским артиклама, али у томе још није ни почето. Менегели познава своје земљаке, да у Албанију увезу тканине од јуте, Pointes de Paris, чавле за потковице и жиду.

(Свршиће се.)

да тражи од Турске: 1. За породицу убијеног консула 50.000 турских лира (око 1.200.000 к). 2. Да се строго казни убица и кововање арбанашке побуне. 3. Да се предузму строге мјере и да се сложе Арнаути, који се противе увођењу реформа. Осим тога се говори, да ће руска амбасада у Цариграду тражити од Турске, да ова плати и трошак за подизање једног манастира у Митровици на оном мјесту, на ком је Шчербина смртно рањен. У том манастиру становало би неколико руских калуђера.

Како је погинуо Шчербина.

Београдска „Слога“ има о томе од свог нарочитог дописника из Митровице овај извјештај:

„Чим се у Арбанији чуло да је Турска послала своје нарочите комесаре да и у Арбанији уведу реформе, почели су се Арнаути по својим племенима скупљати и договарати, на који ће начин одбити увођење реформа у Арбанији. Они бјеху подијелили улоге: једни су имали да запале нека села, други су имали на разбојнички начин да покољу све што нађу живо у једном селу близу Митровице и ту започну тим начином своје протестовање, али се било одустало од тога, нећ се одвоје три арнаутска племена: Шача, Краонићи и Дреничани, да уђу у Митровицу и да побјеђу све тамошње Србе. Мало даље од Вучитрне на једном пољу скупе се на 1500 Арнаута, добро се наоружају и пођу право на Митровицу. Пошто им је уз пут био Вучитрн, они ударе на њега, тамо нађу на пратњу једне српске дјевојке, задрже је, покољу све што је било на пратњи а мртву дјевојку наваде из сандука, оскрнавље па је баце на улицу; затим уђу у цркву, полове иконе и друго што нијесу собом могли понијети, а оно што су нашли од вриједности оналијели су собом; за тим развију се по српским домовима и тамо опљачкају рђаву и стоку а чељад поубијају, па тако пођу даље код Кајмакама вичући: „нећемо реформе“. Кајмакам се уплаши и побјеже, а они похваљају жандаре, Србе, па их служу, обезоружају, па неке побјеђу, а неке потјерају голу у Митровицу.

Из Вучитрне пођу у Митровицу уз вика: „нећемо реформе“, „дође с Русијом“, „нећемо руског консула“. Од Вучитрне до Митровице број Арнаута порастао је на 2500. Кад су дошли испред Митровице, задрже се пред мостом на Ситници, преко кога се улази у Митровицу, с намером да уђу у Митровицу кад се смирене.

Један од Арнаута кога пок Шчербина бјеше задобио уза се, сааза за намеру долазних Арнаута, па га о томе извјести, а пок Шчербина одмах оде војном заповједнику Саид-бегу, па му саопшти да се постара да предузме све мјере, те да Арнауте спречи у њихвој намери. Овај послуша Шчербина и одмах без оклијевања приђе преко Ситнице и оде у Арнаутски табор, позове Арнауте и каже им, да ако се мирним начином не уклоне од мјеста где се бјеху настанили, да ће их побити. Арнаути му одговораше, да се они неће уклонити, па макар сви до једног изгинули. Саид-бег се врати, узме двије чете нивама, ископа испред моста на улазу у Митровицу двије велике рупе и ту смјести војнике с наредбом: чим Арнаути приђу мост да опале ватру и да спрече њихов улазак, а он се повуче на вис иза Митровице, на коме бјеху смјештене двије батерије. Арнаути се бјеху ријешили да се никак не повлаче, а држали су да ће се турска војска побунити и присајединити њима, те с тога се почну кретати. Саид-бег сазнавши кретање Арнаута опали један топ на њих, држећи да ће их тиме поплашити и рајурити, али Арнаути разјарени у мјесто да се повуку, они пођу преко моста да уђу у Митровицу. Чим су пријешли мост на улазу у Митровицу нађу на оне војнике који су били смјештени у рупчама и који опале на њих плутовом, а Саид-бег поче палбу са прапнелима. Ту се отвори права ратна борба у којој је пало преко 200 Арнаута и неколико нивама. Видећи Арнаути да се не могу одупрети војној сили, а не знајући колики је број ових војника, што су их изненада напали, почну се повлачити и врате се преко моста натраг. Међутим Саид-бег непрестано је сипао ватру прапнелима док их није растјерао.

Та је ноћ прошла мирно али се сјутрадан спремао други напад и то са друге стране Митровице, а паз виси на коме бјеху смјештене Саид бегове батерије.

Покојни Шчербина дијелу је ноћ на ногама. Имао је од куће до куће и тјешо је Србе да се не плаше. Све што је било запалено и што није могао задржати од бјегства смјестио бјеше у руски консулат, а дјепу је и сам носио на рукама па их је склањао у своје одаје да се не заплаше.

Чувши пок Шчербина да се Арнаути спремају да са јачом силом ударе с друге стране на Митровицу, он узме своја два каваза и десет наоружаних нивама и пође лично у арнаутско позиције да се

увјери о њиховим намерама. Он се био тврдо ријешо да оде арнаутским вођама и да их упита: шта траже од Срба и зашто их алостављају и кољу, па да им понуди условљени мир.

На путу сретну једног нивама, који по војници ода почаст Шчербини и он га отповрати и пође даље, али на десет до двајест корачаји нивам опали из пушке на Шчербину и рани га, затим опали и други пут Шчербина падне, а војници опале пушке на атентатора Ибрахима, па га свале. Интересантно је то, да су га војници гађали сви у ноге. Куршум га је ударио у руку и прошао кроз мишице. Рањеног Шчербину одијели су у консулат; Ибрахим је из прве пушке погодио Шчербину с лијеве стране испод вентог ребра. Куршум је прошао кроз црну циглицу и бубреге, па је изашао на другу страну. Прву су помоћ указали војени љекари.

Одмах је о томе извјештен руски конзул у Скопљу г. Машков и Султан.

Султан је депешом наредио у Солун Жак-паши хирургу, да одмах оде у Митровицу и укаже помоћ Шчербини, а лично љекару и хирургу Камбуроглу-паши нареди да се крене за Митровицу. Тако исто и српска влада је одмах послала дра Суботића да оде у Митровицу. Они су сви дошли, а поред њих дошло је још и два-десет љекара али узалуд, племенитом и јуначком српском пријатељу Шчербини не могаше дати лијека — он је умро, а са њиме је умрла и српска мјка. Његова је смрт ожалостила цео српски народ и сав образовани свијет.

Убица Ибрахим у почетку није хтио признати узроке, који су га натјерали да убије Шчербину, али сада се каје и признаје све.

Један Арнаутин му је казао да је она војска доведена у Митровицу због руског конзула и да није право да Мухамедани гину за једног ђавурина: „зар нема мухамеданске руке, која ће убити невјерника“ — говорио је Арнаутин Ибраиму. На ове ријечи Ибраим зададе ријеч Арнаутину да ће га он убити, па је задану ријеч и испунио. Први је суд осудио Ибраима на петнаест година робије, али неће остати на томе, јер је руска влада удолжила своје незадовољство за овако благу казну и сада су нагледи, да ће Ибраим бити објешен на мјесту гдје је рањен Шчербина Сандук и друга предмети за сарању Шчербине поручени су из Београда. Те су ствари послате нарочитим возом и оне су пришле у суботу у 5 часова по подне у Митровицу. На турској граница овај је воз сачекао Јавер-паша, па га спровео до Скопља. Нарочити жељезнички чиновник који је овај српски воз из Београда допратио до Скопља предао је српском конзулу г. Куртовићу диван вијенац од стране Њ. В. Краља и Краљиче српске. На тракама тога вијенца стоје натписи: „Племенитом Шчербину од Српског Краља и Краљиче“. По нарочитој жељи грађана скопљанских и сандук и вијенац отворени су ради прегледа. Још није ријешено гдје ће се тијело племенитог Шчербине сахранити; али су сви изгледи да ће се он преијети преко Солуна у Русију у његово мјесто рођења. Лични љекар Султанов Камбуроглу паша вратио се преко Ниша у Цариград а г. др. Суботић продужио је пут у Београд.

До сада је у Скопље дошло из Азије на 30.000 редовне турске војске, а сваки дан стижу још по 3—4 воза. Сва су мјеста овамо заузета војском и центрум им је у Приштини.

Србу Шчербинином очекују се овдје озбиљни догађаји, а каква ће бити ти догађаји, нијесмо у стању да нагађамо а камо ли да погодимо. Вријеме ће показати све.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Шериф еф. Арнаутовић. „Дубровник“ доноси овај чланак:

Шериф еф. Арнаутовић је данас, последије пресуде у Травнику, најпопуларнија особа међу Мусломанима у Босни и Херцеговини.

Шериф еф. Арнаутовић је млад човек, у тридесетим годинама, озбиљан, одлучан, интелигентан и бистар.

Кад је г. 1895. настао муслимански покрет у Босни и Херцеговини, истакао се је бистрином и енергијом, те је био изабран као члан одбора, који ће покретом управљати, и као члан депутације, која је ишла у Беч и у Будимпешту.

Шериф еф. Арнаутовић такођер влада добро пером. Његова изјава, која је почетком прошле године изашла у „Застави“, на пријатеља и противника морала је учинити један те исти утисак: искреност и отвореност. Он у тој изјави, није је што увијао нити је што крио. Од превелике је знаменитости оно мјесто у изјави, што говори о односима између Срба православних и Мусломана. Он вели:

Ми смо се прошли оних старих сјећања, провидили смо сплетке извјесних само несрећу нам жељених елемената, који нас с дана — на дан хукајући против православних Србима и подјеђали нас, да су нам Срби убили ђеда, оца, брата и т. д.

Јест — знамо — да су нам они убили ђеда, оца, брата и т. д. али будимо праведни па промислимо шта смо ми њима учинили? Зар ми њима нијесмо убијали и ђеда и оца брата и т. д.? Зар им ми до темеља не разорисмо њихово моћно царство? Зар им Косовском битком не испасмо кућу, коју ево 500 година не могу опоравити. Зар им не спалисмо њиховог светог Саву, који им је био учитељ и просвјетитељ?

Дакле? Ми смо њима више јада наијели, него они нама и ако ћемо право говорити, ми немамо шта заборављати или опраштати, него баш обратно, они требају да забораве старе ране и да нам опросте.

А што су се они борили за своје ослобођење и да се курталишу Османлија, то је с њихове стране сасвијем природно и кад не би то радили и тежили, ја бих им рекао, да нијесу људи. Па и наши ђедови — мусломани — борили су се против Османлија, као примјернице под водством Хусеин капетана Градашчевића, а зашто? Јер су волили, јер су тежили да они собом буду господари. Па кад смо се ми против једнојерне браће борили — ко може замјерити православним Србима ае то?

За цијело је овако искрено и мушко писање неповољно утицало на оне, којима је гесло: divide et impera (дијели па владај), и којима је слога између Срба православних и Мусломана баук. Последије споменуте изјаве Шериф еф. Арнаутовић био је заточен на пет мјесеца у Рашку Гору. Одатле је био позван на суд у Травник првих дана мјесеца августа прошле године и метнут у истражни затвор, у коме је одлежао осам мјесеца. На 23. о. м. осуђен је на двије године тешке тамнице због сметања јавнога мира.

У чему је састојало то сметање јавнога мира?

Састојало би у томе, да је инспирисао и сам помогао писати неке брошуре, у којима је босанска влада нашла кажњиво дјело. Те су брошуре штампане у Новом Саду. Не носе никаква потписе. Претпоставимо, да је зблиа Шериф еф. Арнаутовић инспирисао и помагао писати те брошуре, па питамо, јели било политички мудро подићи такви један политички процес, и то пред затвореним вратима, с искључењем јавности. Што ће на ово рећи јавно мишљење, ко се интересује окупираним земљама? Није ли се баш сада, пред сам процес, догодила отмица двију Муслиманкиња у циљу провештаја, у коју је умешан надбискуп Стадлер? А те инкриминиране брошуре највише се жалеле на католичку пропаганду, те сву кривицу за то свалачу на босанску владу. Да ли с правом или не, о томе не ћемо сада расправљати; али нека нам се допусти рећи, да Мусломани у Босни и Херцеговини не само мисле него и вјерују, да надбискуп Стадлер ради у споразуму с босанском владом, па тому свему увјерењу дају израза и у чланцима и у брошурама. Свијет у Босни и Херцеговини не вјерује, да је босанска влада немоћна према вјерској пропаганди, којој је на челу Стадлер; што више, он вјерује, да би влада у веома кратко вријеме могла бити господар ситуације, само кад би хтјела. Овако се мисли у Босни и Херцеговини. Овај психолошки моменат, поткријељен поступком графа Митровскога у вријеме пок. митрополита Саве Косановића и прозелитским радом надбискупа Стадлера, требало је да управитељи окупираних земаља узму у обзир, и да не стварају бедаја без потребе. Прво треба узроке уклонити, па ће последица нестати. Зна се, да је мусломански покрет настао поводом отмице Фате Османовића, дакле, тај је покрет чисто дефензиван. Не ваља узети једну чињеницу саму за се, па о њој судити, већ је треба метнути у везу с околностима, па ће она друкчије изгледати. Такав је случај и с овим брошурама. Оне саме за се могу бити кажњиво дјело, у колико се чињенице у њима наведене не могу доказати, али не треба заборавити, да су такве и њима сличне брошуре излив недовољства против вјерске пропаганде и поступања власти према мусломанском елементу. С тога и велимо, да треба уклонити узроке, па ће нестати и последица. Иначе ће на пр. зелоти попут Стадлера отимати некажњиву Мусломанкињу, а прваци мусломански биће проглашавани неовлашћеним исељеницима и затварани у тамнице.

Ово смо казали с претпоставком, да је Шериф еф. Арнаутовић зблиа инспирисао и помагао писати оне брошуре. Али ако није, као што он сам тврди да није, и као што управа штамарије, гдје су оне штампане, свједочи да није, како онда да се вјерује свједоцима, од којих је један, Казазовић, још лани осуђен на годину дана тешке тамнице због исте ствари и још није напустио тамницу, а препушта га

се да свједочи против Шерифа еф. Арнаутовића? Потанкости расправе нијесу нам познате, па даље о томе данас не можемо писати.

У овом процесу избио је још један догађај на површину, о коме треба озбиљно водити рачуна: то је оно велико учешће Мусломана за вријеме процеса и оно велико поштовање, што су га они исказивали Шерифу ефен. Арнаутовићу. Њима је свима познато, зашто је љубимац њихов био оптужен. Они не само што у томе не налазе алогично, јер вјерују да Шериф еф. Арнаутовић није писао оне брошуре, већ га проглашавају браниоцем Ислама, а од дана осуде сматрају га мучеником за Ислам. Они сви, колико их је, увјерени су, да је Шериф еф. Арнаутовић страдао и страда ради тога, што брани вјеру и народна права, па макар га травањски суд и на вјешала осудио. У данашње вријеме, кад су духови на Балкану узнемирени, кад се у Турској стотинама правих злочинаца даје амнестија, да би се мир успоставио, чему отварају врата тамнице у Зеници човјеку, чија је главна кривица неовласност у назорима и љубав према вјери својој и народу своме. Ко ана, што је истинска љубав, разумије много и опрашта много.

Рекли смо већ, да у појединости процеса не улазимо, јер нам нијесу познате, али суштину знамо. Познајући суштину процеса, стање у окупираним земљама и положај на Балкану, наше је мишљење да је цијели поступак против Шерифа еф. Арнаутовића, особито његова осуда на двије године тешке тамнице, велика политичка погрешка, осим ако министар Калај држи себе непогрешивим. Осуда проглашена на 23. пр. мј. у Травнику створила међу Мусломанима стотину нових Шерифа. То је позитивна добит овога процеса.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 11 априла.

(Уважене оставке.) Г. др. И. Баковић и г. др. С. Кнежевић који су се били примили наше државне службе, и подолжили заклетву, тек паз тога, тражили су допштење од аустријске владе, да могу, као аустријски поданици, вршити службу, које су се примили. Пошто им бечка влада то није допустила, што више изрично забранила, предала су оставке, које су им биле уважене, и јутрос су отпутовали својим кућама, испраћени члановима Великог Суда и цијелим особљем како Великог Суда тако и Министарства Правде.

(Из дјевојачког Царице Марије Института на Цетињу.) Због проширења институтског адања биће ове године распусти ученица већ на 2. маја. Годишњи испити ученица старијих разреда отпочели су 11 априла, а ученике млађег и приправног разреда имаће редовна предавања до краја априла о. г. па ће тек у почетку идуче шк. године полагати испите за ову годину. О дану почетка нове шк. године биће родитељи ученица благовремено извјештени.

— Пишу нам из манастира Острога, 1. априла 1903. г.:

Кад су почетком прошле јесени, као обично сваке године, дошла Њихова Кр. В. Господар и Њагиња Милена, да се поклоним св. Василију; виђали су нови колекси пут, који је у прошлој години довршен био до манастира Острога.

Њ. Кр. Височанства посве су задовољна била линијом пута, те су благовољила изјавити своје високо признање и захвалност нашем вриједном инжењеру г. Марку Ђукановићу, на његовом труду и вјештом провођењу овога пута, којим је поклонцима олакшан долазак у доњи Манастир Острог. Но пошто од донега до горњег манастира, у коме почињу моћи св. Василија, има пола сата пута, и то још старим калдрисаним путем, уз врлетне Острошке греде, то је за старе, изнемогле и болесне поклонике врло тешко било пази до горњег Манастира и вратити се натраг, а особито за оне који су дошени у кашетама. Управо рећи, оно што је најтеже било остало је неоправљено. — Зато је Њ. Кр. В. Господар благовољно наредио управитељу Грађевина, г. Ђукановићу, да се направи пут и од донега до горњег манастира, како ће изнемогли старци и разни болесници, лако моћи изаћи из у горњи манастир — и да тај пут буде готов до овугодшњег Тројичина дне. Том приликом Њ. Кр. В. Њагиња Милена, благовољила наредити г. управитељу Ђукановићу, да о Њеном трошку купи и у Острог прибави неколико комада разних кољца, како ће моћи у њима, болесника или изнемоглог старца, по један човјек извести до горњи манастир и свести опет до донега.

Од прије неколико дана, овај се путић почео радити и биће готов до Тројичина дне. Са задовољством могу нам јавити и то, да је нас трошак око овог

путића благоволити дати Њ. Кр. В. Њаз Насљедник Данило, а тај ће трошак од прилике изнјети око шест хиљада круна.

Кад је колски пут до доњег Манастира начињен, кад ће нови и равни путићи од доњег до горњег манастира до Троичина-дне готов бити, кад су ћелије нове и простране ограђене, а старе поправљене, у којима поклоници могу спокојно почивати; кад су колица у којима ће по један човек лако моћи највећег болесника или старца к свецу повести овде готова, онда с правом могу рећи, да су све удобности за поклонице у манастиру Острогу спремане. Поп Јован Дамјановић.

— Пишу нам с Пелева Брвјега:

Поред јаке неродице, коју је прошле године осјетио народ у свој држави, племе Братоношко страдало је мимо остала племена од ужасне туче (града), која у два пута прошлога лета, у мјесецима мају и јулу, ни листа на гори — како народ вели — оставила није.

Ко није прошао уз то племе од тада до данас и очима видео на изломљеној и осушеној гори црне трагове тога грозног пораза, тај не може представити какве неопијене штете, какву немилостиву пожар учини земљи, кудије прође тај од Бога послати непријатељ љетине и народа.

Његово Краљев. Височанство наш Узвишени и Премиљостиви Господар особито је примио к срцу страдање овога племена и онда, кад је народ дошао до највећег страха од глади, притекао му је Својом богатом и милостивом помоћи, исхраняјући га пуних пет неђеља дана 1500 најсиромашнијих душа у Братоножичина.

Потакнути богоугодним примјером свог Узвишеног Владара, племенити трговци наше Пријестолнице — Цетиња, похитали су и из доброволних прилога, скупљених за сиромаш своје општине, одвојили знатну суму од 250 круна и преко члана своје општине, г. Ника Виторовића, послали је у најбоље вријеме подписатом, да је по својој увиђаности подијелим најужуднијим у племену.

Тај племенити примјер из Пријестолнице дао је повода те се у брао иза тога у Општини вароши Подгорице саставио Одбор за скупљање доброволних прилога на издржавање сиромаша, из све Црно Горе, сакупљено у њиховој средини.

Из суме, коју су за ту сврху скупили дарожљиви Одбор за скупљање доброволних прилога у Подгорици ријешили је, на својој сједници од 25. Марта о. г., да се издаде 600 кг. жита сиромашу братоношкима.

Кад је народ у овоме племену мислио да ће до тешких мука доћи од глади, онда баш свуда по племенским путевима можеш чути, ће сељак за добрим товаром жита пјесава за Господарево здравље, као да је најбоља и најроднија година била.

Умољен од стране цијелог племена, а напосе од оне пуне сиротиње која би ове године страдала од глади, да није било ове помоћи, принуђен сам овим путем у име племена и сиротиње подијелити Узвишеном Њазу Господару неисказану и вјечиту благодарност племена Братоношко, а тако и другима дародавцима, који нас се овом приликом сјетише.

У име племена и сиромашу Братоношко
Кап. Н. Митровић.

(Из Управе вароши Цетиња.) Протисли и ове Недеље било је странаца на Цетиње 157, и то: из Аустрије 74, Италије 4, Србије 1, Турске 39, Немачке 21, Француске 18.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

СОФИЈА, 3 априла. — Њаз отпутовао у Мантону.

ЦАРИГРАД, 4 априла. — Велики вевер изразио је Грујићу задовољство због држања Србије према догађајима на Балкану.

— Стање у Манастирском вилаету због изванредне активности бугарских комитена сво је теже. Порта је, по савјету сила, ријешила да предузме најенергичније мјере у округу Дибарском, вилаету Манастирском, гдје се је стање погоршало услед премјештања батаљона редифа.

— Подшеф Ђенералног штаба Ђенерал-маршал Омер Ружди-паша именовао је за команданта војске концентрисане против Митровице, Призрена и Веризовића

РИМ, 4 априла. — Неапуљски листови јављају, да је Камара одбила оптужбу за екстрадицију Геда, који ће по свој прилици вечерас бити ослобођен.

ЦАРИГРАД, 4 априла. — Турски листови јављају, да је патријарх упутио на опископе јевропске турске

окоушницу наређујући им, да потичу народ грчки на вјерност султану.

ПЕТРОГРАД, 5 априла. — По допешама администратора консулата рускога у Митровици тијело Шчербине пренесено је свечано 1. априла на колодвор и упућено у Чернигов. Почасна чета пратила га је до Скопља. „Правитељствени Вјесник“ јавља из поузданог извора, да су почасти које су учињене тијелу Шчербине и свечани спровод учиниле велики утисак на мухамеданско становништво, а то је у неколико умирило и хришћане.

ЦАРИГРАД, 5 априла. — Султан је примио Зиновијева и Калице, изјавивши им, да је задаћа улема послатијех у Пећ, да умире Арнауте побуњене; ушљед противљења арнаутског реформама послато је у Митровицу, Призрен и Веризовић 35 батаљона и довољно артиљерије и кавалерије; поред свега тога дипломатски кругови надају, се да ће се Арнаути мирнијем путем покорити.

БЕРЛИН, 5 априла. — Вилхелм је прије подне посјетио посланика турског.

БЕЧ, 6 априла. — „Политичка Кореспонденција“ јавља да су три Бугарина упутили аустријском консулу у Срезу, Солунски вилает, писмо, у коме су му тражили новаца, пријетећи му смрћу; сва тројица су ухваћени у Солуну и предати властима. „Фрејденблат“ говори: противљење војсци од стране Арнаута у вилаету Косовском дало је повода некијем политичкијем кругонима и њиховијем органима да понове старе приче о аустријским интригама, али да је то све намишљотина Аустрија у Арбанији има само цивилизаторску циљ, подижући равне хумани тарне установе за католичке Арбанасе. Она је заједно с Русијом учинила у Цариграду нове кораке да Турска енергичније поступи против непослушног становништва; а то доказује да Аустро-Мађарска нити одобрава нити потиче њихово противљење. Заједнички кораци у Цариграду показују очевидно сугласност између Беча и Петрограда.

ЦАРИГРАД, 6 априла. — Наредба да се Ибрахим смрћу казни послата је прејуче. Султан је примио са разних страна савјете, да се што прије предузму енергичне мјере против опозиције арнаутске у Скопљанском вилаету. Изгледа, да су ови савјети учинили потребити утисак. Ђемачки представници Вангенхајм препоручио је Султану исте кораке. Калице и Зиновијев на заједничкој аудјенцији настојаше на основу једнаких инструкција, да се што прије примљене реформе изврше. Маршал Омер Ружди-паша отпутовао је у Скопље. Тијело Шчербине кренуће парабродом Лојдовим у понедјелник за Русију.

ПЕТРОГРАД, 6 априла. — „Новоје Време“ јавља да је Цар поклононо породици Шчербине 10000 рубаља.

РИМ, 7 априла. — „Агенција Стефани“ јавља, да је Султан приликом аудјенције изјавио италијанском посланику тврду вољу, да ће извршити реформе у Македонији и дао му је знати, да су предуге најенергичније мјере против Арнаута.

ЦАРИГРАД, 7 априла. — Маршал Омер Ружди-паша који је јуче отпутовао у Скопље, наредио је заједно с валијом Шакир-пашом да се Арнаути позову на покорност, а у противном случају да се предузму енергичне мјере.

ПЕТРОГРАД, 7 априла. — Аустријски посланик Капнист добио је орден Александра Невског.

РИМ, 7 априла. — Листови јављају да је Принети дао оставку и да ће Морен узети портфељ министра иностранијех дјела, а привремено и морине. Геџ је ослобођен и отпутовао у Женеву.

ЦАРИГРАД, 8 априла. — По вјестима из Скадра два нова судије

хришћанина рањени су из пушке у главној улици. Злочинци су побјегли. По другим вјестима један од судија је Јерменин, а други Јевреј.

— Тијело Шчербине пренесено је вечерас у Севастопољ.

— Маршал Омер Ружди-паша заповједник војске око Митровице, Призрена и Веризовића дошао је у Скопље.

РИМ, 8 априла. — „Трибуна“ јавља, Принети је послао послје подне Зенарделију оставку; мисли се да ће Морен заузети спољашње послове.

— Суд, који је судио Светогеронимску ствар објавио је, да се потраживања Витића и другијех не могу примити: осуђени су да плате судске трошкове у корист Коронини.

РИМ, 9 априла. — Краљ је примио оставку Принетија и одликовао га је лентом св. Мориса.

ЦАРИГРАД, 9 апр. — Ускршњи празници свуда су мирно прошли. Овијех дана неколико је Арнаута затворено, у гарнизону арнаутском у Илдију предузете су равне мјере сигурности. Неке подовриве личности проћорате су, ради сигурности акције против побуњенијех Арнаута у Скопљанском вилаету, порта је одлучила да поткријепи, а у случају и да подвостручи трупе концентрисане под командом Омер Ружди-паше код Митровице, Призрена и Веризовића. На ту сврху наређена је мобилизација 24 батаљона редифа из Мале Азије. Кругови дипломатски нијесу узнемирени овијем мјерама и сматрају их као добру вољу порте Отоманске, да угуши арнаутски устанак.

СОЛУН, 9 априла. — „Рајтер“ јавља: чета од 500 људи пријешла је у бугарскијем униформама 6-ог априла македонску границу; код Радовића опколила је 30 турскијех војника, који, пошто добише поткријепоље, прогнаше чету; 9 Турака и 30 четника убијени.

РИМ, 10 априла. — Краљ је наименовао Морина за министра иностранијех дјела, а контрамираља Беттола за министра ратне марице.

СЕВАСТОПОЉ, 10 априла. — Мртво тијело Шчербине дочекало свечано.

НАПУЉ, 11 априла. — Краљ инглески стигао је поздрављен грувањем топова.

ЦАРИГРАД, 11 априла. — У вилаету манастирском код Забрцама био је сукоб са усташком четом. Турци су изгубили шест мртвих и седам рањених, а усташе седам мртвих и рањених.

ЦАРИГРАД, 12 априла. — Долазе вјести да усташке чете почињу немати муниције, оружја и новаца.

Службене Објаве.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Заре удове Јова Никезића из Бара, извршиће се две 18 маја и 18 јуна т. г.

Види оглас у „Гласу Црногорца“ бр. 14.

Број 112.

IV—1903—14.

Бар, 18 марта 1893 год.

Из канц. књ. обласног суда.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Јока Стеванова Шепчевића из Подгора, извршиће се 2 маја и 13 јуна т. г.

Види оглас у „Гласу Црногорца“ бр. 14 ове год.

Број 18.

Подгор, 2 марта 1903 год.

Кап. Милош Укиановић.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Гавра Радојева Брауновића из Доње Мораче извршиће се две 24 маја ове године.

Види оглас у „Гласу Црногорца“ бр. 27 од г. 1902.

Број 81.

Кап. сердар Ристо Рањковић.

О Б Ј А В А

Износи се на јавну продају доље описане непокретности Сава Петковића, из Никшића, која је процијењена круна 9.950.

Продаја ће се извршити у канцеларији Обласног Суда у Никшићу.

За продају одређују се три рока: први на 16. јуна; други на 16. јула; а трећи на 16. августа у 5. сати послје подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности; а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности.

Сваки је лициант дужан положити јемство од 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивају се сви, те имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци, и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: Једна кућа двокатница, од 20. метара дужине, а 12. метара ширине — са припадајућом баштом — од 1. рла земље; налази се у новој вароши у побочном сокаку, који води кругу уз кућу Мрава.

Граничи: од истока: нова линија пута; од запада: стари пут; од сјевера земља Шћепана Барјамовића, а од југа: кућа Ђока Каровића и авлија Обрена Никовића.

Број 187.

Никшић, 13. марта 1903.

Обласни Суд:

Председник, М. Н. Ђуровић.

Р. 185 Бр. 91 3—3

О Г Л А С.

Јавна продаја једног млина с кућом Пера Вуканова Капе из Угања извршиће се две 3 септембра т. г. у канцеларији потписатог суда у 5 сати послје подне, пошто се на прва три рока наведеним у огласу капетанског суда у 47 броју „Гласа Црногорца“ за 1902 год. није пријавило купаца.

Број 128.

Бајнице, 2/III. 1903.

Кап. Богдо Мартиновић.

Р. 60 Бр. 92 1—1

О Б Ј А В А

1. Износи се на јавну продају доље потписана непокретност гл. кмета Николе П. Манојловића с Кржање, која је процијењена кр. шестотина шездесет (660 кр.)

2. Продаја ће се извршити на Кржању код потписаног.

3. За продају одређује се три рока: први на 22 априла, други на 22 маја, а трећи на 22 јуна текуће године у двије уре послје подна.

4. На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности а на трећем и ниже али никако испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности.

5. Сваки је лицианат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивају се сви они те имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Дотична непокретност налази се у Кржању звано мјесто Куноваци у један козад, у ком је двије косе ливаде, четири листосјека: јасена и шуме рањене са метеоци и прикрајцима; улазима од источне стране, граничи од истока Тодор М. Гашовић и Андрија Митровић ливадам, од југа Митар М. Гашовић ливадам и гором, од запада Вељо Радев Манојловић гором, а од сјевера Милан В. Милић гором и ливадам.

Број 28.

Убли, 20 марта 1903 год.

Кап. Новак Ђ. Радовић.

Р. 205 Бр. 93 1—2

О Б Ј А В А.

Износи се на јавну продају кућа Трипка Гудеља олд. становника, са њеним доље означеним правом, којје е ове процијењено круна 1500.

Продаја ће се извршити у канцеларији овога суда.

За продају се одређује три рока: први на 20 марта, други на 20 априла, а трећи на 20 маја 1903 у 9 сати пред подне. На прва два рока неће се непокретности продати испод процијењене вриједности, а на трећем и ниже, али никако испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности.

Сваки лициант дужан је положити јемство од 10% од процијењене вриједности непокретности.

Позивају се сви они, те имају на непокретностима какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Кућа је поземљшца, по плану ограђена, са једним вратима и четири прозора, налази се у западној страни ове вароши, граничи од истока кућом Радичевића, а од запада кољским путем. Иста је дугачка 13 мет. и 40 цент. с камаром; а широка 5 мет. и 50 цент. За кућом се налази овидава авлија, дужине мет. 10, а ширине 7, а иза авлије има право зграде не обрађене простора колико и авлија.

К броју 81.

Д-град, 16/IV. 1903.

Упр. Оп. Д-града.

Р. 200 Бр. 94 1—2